

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय:
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यः (द्वितीयवर्षम्) - चतुर्थपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....

अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....

मूल्याङ्कनकर्ता एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्ता मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः:	निर्धारिताङ्काः:	प्राप्ताङ्काः:
खण्डः - क	$20 \times 02 = 40$ अङ्काः:	
खण्डः - ख	$05 \times 08 = 40$ अङ्काः:	
खण्डः - ग	$02 \times 10 = 20$ अङ्काः:	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्मरं परामर्शः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् - .....

दिनाङ्कः - .....

अध्येतुः कृते परामर्शाः ,

प्रिय अध्येतः! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनांकः .....

आचार्य (द्वितीयवर्षम्) - चतुर्थपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)

विषयः – (अ) बृहद्वास्तुमाला – 50 अङ्काः। (ब) फलितविकासः – 50 अङ्काः।

निर्देशः – अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note – This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः – क

प्रश्नाः – विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः – $20 \times 02 = 40$

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

प्रथमग्रन्थतः–

(अ) केचन अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः –

1. परगृहनिवासेन का हानिः ?
2. उद्गेकारिणी भूमिः का ?
3. दैत्यपृष्ठभूमे: लक्षणं किम् ?
4. 'आयसम्' इति पदेन किम् अवगम्यते ?
5. 'सुखदा' भूमिः का ?
6. भवनस्य कस्यां दिशि औषधगृहं भवति ?
7. सपूर्वसज्जकः गृहप्रवेशः कः ?
8. वधूप्रवेशः कदा प्रशस्तः न भवति ?
9. पलाशवृक्षस्य समीपे कथं जलज्ञानं क्रियते ?
10. विषमायाः के ?
11. तृणगृहनिर्माणेन कियत् फलं लभ्यते ?
12. पश्चिमायां दिशि कस्य वृक्षस्य निषेधः अस्ति ?
13. गृहवास्तुनक्षत्रसाधनस्य सूत्रं किम् ?
(फलितविकासः)
14. फलितविकासस्य कर्ता कः ?
15. द्वितीयभावात् किं विचार्यते ?
16. सिंहराशः वर्णः कः ?
17. 'क्षतः' कस्य भावस्य पर्यायः ?
18. 'सितः' इति पदेन कः ग्रहः बोध्यः ?
19. अष्टकृटे कति गुणाः भवन्ति ?
20. पुष्पनक्षत्रं कस्मिन् गणे भवति ?
21. शुक्रस्य शत्रूं कौ ?

22. वृश्चकलग्ने कर्मेशः कः ?
23. आपोक्लिमभावाः के ?
24. मीनराशेः वर्णः कः ?
25. चतुरस्रभावाः के ?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – $05 \times 08 = 40$

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

बृहद्वास्तुमालायाम्–

- (अ) केचन त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः। –
1. भूमेः दिग्वशात्प्लवत्वफलं वर्णयत।
  2. ज्योतिर्निबन्धदृष्ट्या शल्यानयनप्रकारं निरूपयत।
  3. वासयोग्यभूमेः निर्णयः कथं क्रियते? स्पष्टयत।
  4. च्यवनमते आयविचारं विशदयत।

फलितविकासः–

- (ब) कौचित् द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ।
5. पञ्चमभावात् विचारणीयः विषयाः लेख्याः।
  6. ग्रन्थानुसारं दशमभावस्य शुभाशुभत्वं प्रतिपाद्यताम्।
  7. ग्रन्थानुसारं बालारिष्टयोगान् वर्णयत।
  8. ग्रन्थदिशा पितृकष्टयोगाः लेखनीयाः।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः – $02 \times 10 = 20$

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिंशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

बृहद्वास्तुमालायाम्–

- (अ) कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः। –
1. भूमेरन्तस्थद्रव्याद्रव्योः तत्परिमाणस्य च निर्धारिणं सूर्यचन्द्रयोराधारेण कथं क्रियते? विशदीकुरुत।
  2. भास्करमते दिक्साधनं सप्रमाणं प्रतिपादयत।

फलितविकासः–

- (ब) कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।
3. द्वादशभावानां संज्ञा विलिख्य ताभ्यः विचार्यमाणान् विषयान् विशदयत।
  4. अष्टविधमेलापकविषयमधिकृत्य निबन्धो लेख्यः।

